

1 Teret dokazivanja

1.1 Koja su pravila u vezi s teretom dokazivanja?

Švedsko pravo temelji se na načelima načina dokazivanja i dopustivosti dokaza. Nakon detaljne ocjene svega što je otkriveno u okviru predmeta, sud mora odlučiti što je dokazano. Sud odlučuje koja će se vrijednost pripisati dokazima.

Određena su pravila o dopustivosti dokaza utvrđena u sudskoj praksi, uključujući u odnosu na teret dokazivanja. Pojednostavljeno je glavno pravilo, od kojeg postoje mnoge iznimke, da osoba koja nešto tvrdi to mora i dokazati. Ako je jednoj stranci bilo lakše osigurati dokaze o određenoj činjenici, teret dokazivanja snosi ta stranka. Ako je stranci bilo teško pronaći dokaze o određenoj okolnosti, to može biti važno za utvrđivanje tereta dokazivanja. Ako, na primjer, netko traži plaćanje duga, on mora dokazati da ima potraživanje protiv protivne stranke. Ako protivna stranka tvrdi da je plaćanje već izvršeno, ona u tom slučaju snosi teret dokazivanja. U slučaju odgovornosti za štetu, obično stranka koja tvrdi da je pretrpjela štetu snosi teret dokazivanja. Može se dogoditi i da se teret dokazivanja za određenu činjenicu može obrnuti.

Ako dostavljeni dokazi nisu dovoljno čvrsti, sud ne može dotične okolnosti upotrijebiti kao osnovu za ispitivanje. Ako je u predmetu riječ o procjeni vrijednosti nastale štete, postoji iznimka koja znači da sud može, ako nije moguće ili je vrlo teško dostaviti dokaze o iznosu štete, procijeniti razuman iznos štete.

1.2 Postoje li pravila prema kojima su određene činjenice izuzete od tereta dokazivanja? U kojim slučajevima? Je li moguće predočiti dokaze kako bi se pokazalo da određena pravna pretpostavka nije valjana?

Pogledajte odgovor na pitanje br. 1.1.

1.3 U kojoj mjeri sud mora biti uvjeren u neku činjenicu kako bi presudu temeljio na postojanju te činjenice?

Zahitvi koji su propisani za težinu dokaza ovise o vrsti predmeta. U građanskim je predmetima uobičajeni zahtjev da mora biti potvrđena dotična činjenica. U određenim građanskim predmetima može se primjenjivati zahtjev za manju težinu dokaza. Primjer koji treba spomenuti predmet je u kojem je riječ o policama osiguranja za potrošača, pri čemu se smatra dovoljnim postojanje vjerojatnosti da se događaj koji je predmet police osiguranja stvarno dogodio.

2 Izvođenje dokaza

2.1 Mora li stranka uvijek podnijeti zahtjev za izvođenje dokaza ili sudac u određenim predmetima može izvesti dokaze na vlastitu inicijativu?

Za dokaze su odgovorne same stranke. U predmetima koji se odnose na stvari u kojima ne postoji mogućnost mirenja između stranaka, sud može iznijeti dokaze u predmetu koje niti jedna od stranaka nije zatražila. U predmetima koji se odnose na skrbništvo ili prava posjećivanja, sud može odlučiti da istraga mora biti potkrijepljena dodatnim dokazima. U građanskim predmetima u kojima stranke mogu ostvariti mirenje (takozvani dispozitivni slučajevi), sud može po vlastitom nahođenju odlučiti da neće iznijeti nove dokaze u postupku.

2.2 Ako je zahtjev stranke koji se odnosi na izvođenje dokaza odobren, što slijedi?

Dokazi se izvode na glavnoj raspravi.

2.3 U kojim slučajevima sud može odbiti zahtjev stranke za izvođenje dokaza?

Sud može odbaciti dokaze ako ono što stranka želi dokazati nije važno za predmet. To se primjenjuje i ako dokazi nisu potrebni ili ako dokazi očito ne bi imali nikakvog učinka. Osim toga, postoje pravila u skladu s kojima se na pisano svjedočenje moguće oslanjati samo u posebnim iznimnim okolnostima.

2.4 Imaju li neki načini dokazivanja veću težinu od drugih?

U Švedskoj postoji, u načelu, pet različitih osnovnih oblika dokaza (dokaznih sredstava). Oni su sljedeći:

pisani dokazi

ispitivanje svjedoka

ispitivanje stranke

ispitivanje vještaka

inspekcija.

2.5 Je li za dokazivanje određenih činjenica obvezna primjena određenih načina dokazivanja?

Svjedok se, u načelu, sasluša usmeno pred sudom. Nije dopušteno upućivati na pisana svjedočenja svjedoka. Uz odobrenje suda, međutim, svjedok se može koristiti bilješkama da osveži pamćenje. Stranka koja je pozvala svjedoka započinje ispitivanje (to se naziva izravno ispitivanje), osim ako sud utvrdi drukčije. Nakon toga svjedoka može ispitati protivna stranka (unakrsno ispitivanje).

U slučaju dokaza vještaka, osnovno je pravilo da vještak mora dati pisanu izjavu. Ako to traži jedna od stranaka i nije očito da je to nevažno, vještak se može saslušati i za vrijeme usmene rasprave. Usmena rasprava održava se i ako je nužno da vještak bude saslušan pred sudom.

Ako se odluka u predmetu donosi nakon glavne rasprave – npr. kako bi bilo moguće saslušati svjedoka – pismeni dokazi i izjave vještaka u načelu se moraju čitati naglas na raspravi kako bi sud mogao taj materijal uzeti u obzir u svojoj presudi. Sud, međutim, može odlučiti da će pisani dokazi smatrati saslušanim na glavnoj raspravi bez potrebe za čitanjem tih dokaza naglas za vrijeme rasprave.

2.6 Jesu li svjedoci zakonski obvezni svjedočiti?

U skladu sa švedskim pravom, primjenjuje se načelo dopustivosti dokaza. To, između ostalog, znači da u zakonu nisu utvrđena načela o težini različitih dokaza. Umjesto toga, sud provodi neovisnu ocjenu svega iznesenog na raspravi i odlučuje što se može smatrati dokazom u predmetu.

2.7 U kojim slučajevima mogu odbiti svjedočenje?

Načelo dopustivosti dokaza znači da nema pravila u kojima je navedeno da su u određenim okolnostima potrebne određene vrste dokaza za potvrđivanje tih okolnosti. Umjesto toga, sud, prilikom analize svega što je dokazano, provodi opću ocjenu okolnosti predmeta.

2.8 Je li moguće kazniti osobu koja odbije svjedočiti ili je prisiliti da svjedoči?

U skladu sa švedskim pravom, primjenjuje se opća obveza svjedočenja. To znači da je opće pravilo da osoba koja je pozvana kao svjedok mora svjedočiti.

2.9 Postoje li osobe koje ne mogu svjedočiti?

Osoba ne mora svjedočiti u predmetu u kojem je stranka član uže obitelji. Svjedok može odbiti komentirati određenu činjenicu ako bi to značilo da svjedok mora otkriti da je počinio kazneno djelo ili prekršaj. On također može u određenim okolnostima odbiti otkriti poslovne tajne. Postoje određena ograničenja dužnosti svjedočenja u slučaju određenih kategorija stručnog osoblja, kao što su zdravstveni djelatnici.

2.10 Koja je uloga suca i stranaka u saslušanju svjedoka? Pod kojim uvjetima svjedok može svjedočiti videokonferencijskom vezom ili uz primjenu drugih tehničkih rješenja?

Osobi koja mora svjedočiti dostavlja se sudski poziv pod prijetnjom novčane kazne ako se ne odazove. Ako se svjedok ne odazove, mora platiti kaznu ako nema valjani razlog za nepojavljivanje, kao, na primjer, bolest. Ako se svjedok ne odazove, sud također može odlučiti da će ga na sud privesti policija. Sud može privesti osobu koja odbije svjedočiti i nema valjani razlog zašto ne želi odgovarati na pitanja.

2.11 Postoje li osobe koje ne mogu svjedočiti?

Ako osoba koja je pozvana kao svjedok ima manje od 15 godina, ili je psihički bolesna, sud će, uzevši u obzir sve okolnosti, preispitati može li biti saslušana. Pogledajte i odjeljak 2.9.

2.12 Koja je uloga suca i stranaka u saslušanju svjedoka? Pod kojim uvjetima svjedok može svjedočiti videokonferencijskom vezom ili uz primjenu drugih tehničkih rješenja

Ispitivanje svjedoka obično započinje osoba koja je pozvala svjedoka (izravno ispitivanje). Nakon toga protivna stranka ima priliku postavljati pitanja (unakrsno ispitivanje). Nakon unakrsnog ispitivanja, osoba koja je pozvala svjedoka i sud mogu postaviti dodatna pitanja. Sud će odbaciti pitanja koja nemaju nikakve veze s predmetom ili koja su zbunjujuća ili na neki drugi način neprikladna.

Ispitivanje svjedoka obično započinje osoba koja je pozvala svjedoka (izravno ispitivanje). Nakon toga protivna stranka ima priliku postavljati pitanja (unakrsno ispitivanje). Nakon unakrsnog ispitivanja, osoba koja je pozvala svjedoka i sud mogu postaviti dodatna pitanja. Sud će odbaciti pitanja koja nemaju nikakve veze s predmetom ili koja su zbunjujuća ili na neki drugi način neprikladna.

3 Ocjena dokaza

3.1 Ako stranka nije legalno pribavila dokaze, postoje li ograničenja koja sud primjenjuje pri donošenju presude?

Načelo dopustivosti dokaza znači da postoje samo određene rijetke iznimke kada je zabranjeno upotrebljavati određene vrste dokaza. Činjenica da su dokazi prikupljeni na nedopušten način, u načelu, ne sprječava stranke da se na njih pozivaju za vrijeme suđenja. Međutim, to može biti važno ako je dokazima, u trenutku ocjenjivanja, pripisana ograničena dokazna vrijednost.

3.2 Hoće li moje svjedočenje biti dokaz ako sam stranka u postupku?

Stranka ne može svjedočiti, ali se može ispitati pod zakletvom i pritom snosi kaznenu odgovornost za točnost pruženih podataka.

Posljednji put ažurirano: 18/07/2014

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJM-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.